

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLÖM

N:o 8. Lund den 1 Augusti 1840.

I. Original-Afhandling.

Skandinaviska Naturforskarnes sammanträde i Köpenhamn 1840.

Enligt det beslut, som den 20 Juli 1839 fattades på preliminärmötet i Göteborg, skulle Skandinavians Naturforskare och Läkare detta år sammanträda i Köpenhamn, och hade den utsedda styrelsen (bestående af Ordforarne Konferens-Rådet *Ørsted* och Professor *Schouw* samt Sekreteraren Professor *Eschricht*) af förekomne anledningar utsatt sammanträdet början till d. 3 Juli. — Sedan Ledamöternes anteckning försiggått, hvarvid 300 sig anmälte, neml. 184 från Köpenhamn, 43 från andra delar af Danmark, 53 från Sverige, 15 från Norge och 5 från andra länder, öppnades mötet på den bestämda dagen med ett tal af Konferens-Rådet *Ørsted*, hvori han framstälde den nytta, som genom dessa sammanträden kan åstadkommas. — Äfven blef Professor *Holst* från Kristiania vald till Norsk och Prof. *Nilsson* från Lund till Svensk Sekreterare, hvarefter medlemmarne fördelade sig i sektioner, hvilka åter inom sig valde Förmän och Sekreterare på följande sätt:

Fysisk-Kemiska sektionen: Förmän: Friherre *Berzelius* från Stockholm.

Sekreterare: Dansk-Norsk: Professor *Hansteen* fr. Kristiania.

Svensk: Friherre *Vrede* från Stockholm.

- Zoologiska* sektionen: Förman: Professor *Nils son* från Lund.
Sekreterare: Lektor *Boeck* från Kristiania.
- Botaniska* " Förman: Professor *Fries* från Upsala.
Sekreterare: Dansk-Norsk: Bot. Doc. *Liebman* från Köpenh.
Svensk: Bot. Dem. *J. Agardh* från Lund.
- Geognostiska* " Förman: Professor *Forchhammer* från Köpenhamn.
Sekreterare: Godsegare *Hoffmann-Bang* från Fyen.
- Medicinska* " Förman: Etats-Rådet *Bang* från Köpenhamn.
Sekreterare: Dansk-Norsk: Prof *Heiberg* från Kristiania.
Svensk: D:r *Sondén* från Stockholm.
- Farmaceutiska* " Förman: Apotekare *Forshall* från Lund.
Sekreterare: D:r *Burmann-Becker* från Köpenhamn.

Enär tidningarne redan redogjort för förloppet af sammanträdet och sjelfva förhandlingarne med möjligaste första komma att genom trycket offentliggöras, torde det här vara tillräckligt att bland de föredrag, som höllas på de gemensamma sammankomsterna, omnämna ett af Professor *Steffens* den sista dagen eller d. 9. Juli, hvori han på ett lefvande sätt framstälde nödvändigheten att på något sätt åstadkomma en lifligare bokhandels-kommunikation så väl mellan de skandinaviska rikena inbördes, som mellan dessa och utlandet, för hvilket ändamål han ansåg inrättandet af en bokhandelsbors i Göteborg såsom den lämpligaste och tjenligaste åtgärden.

Den *botaniska* sektionen höll sina sammankomster i botaniska lärosalen belägen i den botaniska trädgården. Såsom deltagare i dessa möten hade följande 39 sig antecknat:

- Bot. Demonstr. J. G. Agardh från Lund.
 Bot. Doc. J. Arrhenius från Upsala.
 Rect. Scholæ Björn från Nyborg.
 Assessor Boje från Köpenhamn.
 Stud. Bramsen från Köpenhamn.
 Professor Bredsdorff från Sorøe.
 Bot. Doc. S. Drejer från Köpenhamn.
 Bot. Doc. Baron M. v. Düben från Göteborg.
 Mag:r C. Dybeck från Lund.
 D:r Fangel från Köpenhamn.
 Pastor Freuchen från Möen.
 Prof. Fries från Upsala.
 Provinc. Läkare C. J. Hartman från Gelle.
 Apotekare Hauberg från Köpenhamn.
 Godsegare Hoffmann-Bang från Fyen.
 Etats-Råd Hornemann från Köpenhamn.
 Bot. Doc. B. Kamphövener från Köpenhamn.
 Apotekare Köster från Randers.
 Bot. Doc. I. Liebman från Köpenhamn.
 Stud. N. Lilja från Lund.
 Akad. Adj. A. E. Lindblom från Lund.
 Adjunkt G. Marklin från Upsala.
 Mag:r Mathesius från Skara.
 Mag:r Eb. Munck af Rosenschöld från Lund.
 Bot. Gartner Mörch från Köpenhamn.
 Cand. pharm. C. M. Paulsen från Kiel.
 Slots-Gartner Rothe från Fredensborg.
 Polyt. Cand. Rothe från Köpenhamn.
 Professor Schouw från Köpenhamn.
 Apotekare Steenberg från Helsingör.
 Professor Steffens från Berlin.
 Kapten J. N. v. Söhr från Sleswig.

Apotekare K. F. Thedenius från Stockholm.

D:r Thienemann från Dresden.

Bibliothekar J. Vahl från Köpenhamn.

Brigadläkare Wolff från Norge.

Apotekare Wulff från Köpenhamn.

Cand. A. S. Örsted från Köpenhamn.

Sektionen höll fem sammanträden, på hvilka följande föredrag skedde *):

Den 4 Juli.

Professor *Fries* öppnade sektionens sammanträde med en framställning om den riktning, som Skandinaviens Botaniker böra följa för att uppfylla den plats, som af sjelfva naturen tyckes vara dem anvisad; han ansåg deras verksamhet hufvudsakligen böra vända sig åt bearbetandet af kryptogamerna och de fanerogama släkten, hvilka mera egentligen tillhöra den arktiska zonen. Han omtalade derefter behovet af en skandinavisk flora, för hvars sydliga gräns han ansåg Eyderen böra antagas.

Demonstrator *Ayardh* ådagalade genom förevisade specimen det egna tillvexningssätt, som eger rum hos *Laminaria digitata*, hvars undre del, som är mycket tunn och påtagligen yngre, liksom genom en sammansnrörning är skild från den öfre, som är tjockare nästan läderartad och uppenbart äldre; denna sednare ansåg han äfven hel och hällen utgöras af fruktifikation; han anmärkte det egna och besynnerliga deri, att den äldre fastare delen liksom uppskjutes af den yngre vekare; det är också blott hos den äldre och öfre delen som delning förmärkes, hvilken börjar nedifrån och

*) Att redogörelsen för dessa föredrag här blir kort och mindre fullständig, torde så mycket hellre ursäktas, som afsigten icke är att här mera än angiva deras innehåll, och det dessutom icke för Ref. var möjligt att på stället med lika noggrannhet uppfatta dem alla. Som de i de tryckta handlingarne komma att utförligt intagas, så får Ref. dit hänvisa dem, som om desamma önska taga fullständig kännedom.

går upåt, följaktligen icke kan betraktas såsom genom yttre anledningar upkommen.

Docenten *Liebman* anförde, att detta tillvexningssätt, som äfven eger rum hos andra arter af *Laminaria*, bäst torde förklaras deraf, att de yttre cellulerna småningom utvexa och utvidgas, hvarvid de liksom uppskjuta de äldre. — Genom en series af torra specimina visade han derefter att den så kallade bulbus hos *Laminaria bulbosa* uppkommer på det sätt, att en membran, som något ofvanför roten liksom en ring omgifver stammen, småningom utbreder sig och slutligen öfvertäcker och liksom omsluter roten samt det grus och småstenar denna med sina grenar omfattat, hvarigenom det hela till slut får utseende af en bulbus. — Äfven förevisade han en ny art af *Carex* från Island, hvilken hörde till samma följd som *C. maritima* och *C. salina*; ehuru nära slägt med den i Flora Dan. afbildade *C. Lyngbyei*, syntes den dock derifrån väl skiljd, hvaremot den troligen är samma som *C. Romanzovii* Cham. (Bland de grönländska arter J. Vahl samlat och ännu äro obeskrifna, finnes en art, som synes identisk med den nu förevisade).

Den 6 Juli.

Slots-Gärtner *Rothe* höll ett längre föredrag rörande bästa och ändamålsenligaste sättet att beskära träd.

Dr. *Thienemann* förevisade en af honom författad och i Acta Naturæ Curiosorum införd afhandling om ett nytt slägte *Chionyphe*, hvaraf han funnit och beskrifvit tre arter, hvilka alla vaxa i snön och hvaraf han äfven förevisade specimina; möjligen hör den så kallade röda snön till samma slagte.

Den 7 Juli.

Kapten *Suhr* förevisade: 1:o flera nya arter af Alger särdeles från Goda Hopps udden; 2:o teckningar till den monografi öfver slägtet *Polysiphonia*, som han har under arbete.

Docenten *Drejer* framstälde: 1:o skiljaktigheterna mellan 2:ne former eller troligen arter af *Corallorrhiza*, af hvil-

ka den ena vexer i bokeskogar på Møen, den andra blifvit funnen på en ljunghed mellan Köpenhamn och Kjøge; jemte det han af båda förevisade figurer, upmanade han sektionens medlemmar att med sin upmärksamhet följa de former af detta slägte, som kunna förekomma dem; — 2:o skiljaktigheterna mellan *Corydalis fabacea*, *Halleri* och *cava*; — 3:o genom förevisade exemplar af *Carex pacifica* Drej. Fl. Havn. sökte han ådagalägga att denna utgör en från *C. cæspitosa* skiljd art, hvilken bland annat derifrån utmärker sig genom de undra bladen, som äro vida kortare än de öfra och bractæa, som alla äro auriculatæ.

Apotekare *Thedenius* meddelade i korthet de observationer han anstält öfver *Najas marina* och hvilka i Vet. Akad. Handl. för år 1837 finnas införda.

Den 8 Juli.

Docenten *Düben* utvecklade de skilnader han funnit mellan arterna af slägtet *Elatine* (se Botan. Not. 1839 N:o 7), hvaraf han äfven förevisade specimina.

Bibliotekarien *Vahl* framstälde några anmärkningar rörande arter af slägtet *Ranunculus*. Han ansåg *R. reptans* såsom skiljd från *R. flammula*, ehuru af denna sednare förekommer en liten krypande form, som har mycken likhet med den förra. Han förevisade äfven exemplar af *R. sulphureus*, hvars synonymi han upplyste.

Botaniske Gartner *Mörch* höll ett föredrag rörande de olika sätten att beskära fruktträd.

Professor *Schouw* framvisade *Gesneria spicata*, utur medelnerven af hvars blad ett nytt blad utvecklade sig, hvilken företeelse diskuterades och ur olika synpunkter förklarades.

Professor *Fries* företedde en så kallad pietra fungaja eller svampsten, hvilken af Prof. Schouw blifvit meddelad från Italien. Porta jemte flera äldre författare ansågo den såsom en verklig sten, till dess Micheli visade att den utgör ett svampmycelium, i hvilket en mängd andra ämnen såsom sten

grus, trädbitar o. s. v. äro konglemererade till en massa, hvilken torr blir hård som sten. Gasparini åter, af hvilken Prof. Schouw mottagit det nu förevisade exemplar, anser den icke såsom mycelium, utan som en egen själfständig svamp, hvar emot dock Prof. Fries ådagalade, att den icke är annat än ett perennt mycelium till *Polyporus tuberaster*, som under gynnande omständigheter alltid derutur framvexer. I sammanhang härmed framstälde Prof. Fries åtskilliga interessanta anmärkningar öfver svamparnes utveckling och andra dermed analoga företeelser.

Magister *Mathesius* förevisade exemplar af *Stipa pennata*, hvilka han under resan från Skara till Köpenhamn samlat i Vestergötland, der detta gräs, hvilket i Linnés tid der anmärktes men sedan försvunnit, under de sednast förflutna åren på tvenne olika ställen återfunnits.

Den 9 Juli.

Docenten *Arrhenius* utdelade bland-sektionens medlemmar den af honom utgifna monografi öfver Svenska arterna af släktet *Rubus*, hvarvid han äfven redogjorde för de grunder han följt vid arternas begränsning.

Dr *Hartman* förevisade så väl figurer som specimina af en tvåfaldig monstrositet hos blommorna af *Salix nigricans*, i det nemligen dels i honhängena förekomma antherer, hvilka utvecklats sig ur germen, dels ock hos hanblommorna den ene antheren förvandlats till kapsel.

Demonstrator *Agardh* foretredde exemplar af *Fucus natus* med både rot och frukt; dessa voro samlade vid Newfoundland och ännu högre opp, hvarigenom således den ovisshet och tvist synes häfd, som rådt rörande vextstället för denna alg, som i stora massor finnes kringsimmande i Atlantiska oceanen mellan 23—35° lat.

Docent *Liebman* höll ett intressant föredrag rörande vegetationen i och vid de varma källorna på Island. *Oscillatoria* tåla högsta varmegraden, deribland en ny art *Scytonema* (som i flera hänseenden motsvarar *Sc. Chthonoplastes*)

växer i vatten af nära 102° C. — Vid en temp. af 50° C. börja Jungermanier och Mossor visa sig ungefär i följande ordning: *Bryum argenteum*, *Jungermannia scalaris*, *Polytrichum strictum*, *hercynicum*, *Hypnum squarrosum*, o. s. v. Slutligen omgifves källornas yttersta rand af en frodig fanerogam vegetation. Bland mossor, som bekläda den svafvelbundna jorden omkring källorna, förekommer *Weisia volcanica*, alldeles densamma som förut är funnen på Isle de France. — Af *Grimmia torquata*, som förut är funnen endast steril i Norge och Sweitz, hafva fruktbarande exemplar erhållits från Island, hvilka ådagäggas, att den måste hänföras till släktet *Zygodon*.

Studeraende *Lilja* meddelade några anmärkningar om arterna af *Clarkia* och *Calandrinia*.

Docent *Kamphövener* höll ett föredrag om bladens utveckling hos *Coniferæ* och *Berberis*.

Kandidat *Paulsen* förevisade åtskilliga vexter från Danmark, hvaribland äfven en art af *Carex* med 2 märken funnen i trakten af Köpenhamn; den syntes utmarkt från öfriga kända arter, bland hvilka den icke tycktes kunna hänföras till någon annan än möjligen den i Drejers Flora Havniensis framställda *C. æmulans*, hvaraf hittills allenast några få specimina blifvit funna.

Vid det sista allmänna sammanträdet utsågs genom öppen omröstning Stockholm till ställe för nästa sammankomst, som skall hållas i Juli år 1842. Vidare anställdes medelst omröstning med slutna sedlar val af Ordförare och Sekreterare för samma möte, hvilket utföll så att till 1:ste Ordförare utsågs Friherre *Berzelius*, till andre, General-Direktör *Eksströmer* och till Sekreterare Professor *Anders Retzius*, åt hvilka det äfven updrogs att framdeles närmare bestämma dagen, då sammankomsten skall taga sin början.

Redan vid preliminärmötet i Göteborg ventilerades frågan om åstadkommandet af en för skandinaviska rikena gemensam naturvetenskaplig och medicinsk tidskrift, och man blef

ense om vigtem och nyttan af en sådan; men som sedan dess icke någonting blifvit vidgjordt för realiserandet af densamma, så blef samma fråga nu å nyo väckt och på Ordförarnes förslag beslöts, att en komité af 5 ledamöter från hvardera af de tremne rikena nu skulle väljas, som egde att under de tvenne år, som förflyta intill nästa möte, dels hvar inom sitt land, dels ock gemensamt vidtaga de åtgärder och tillgöranden som äro nödiga, för att så bereda saken, att anstalt om utgifvandet af en dylik tidskrift vid nämnde möte skulle kunna definitivt fogas; denna kommité fick äfven sig updraget, att i allt annat bevaka och befordra sällskapets intressen under kommande tvenne år. Ledamöter i ofta nämnde kommité utsågos genom omröstning med slutna sedlar, på det sätt att på kommitterade från hvardera riket röstades allenast af de medlemmar som voro från samma rike. Valet utföll på följande sätt: för Danmark valdes: Professor *Schow*, Konferensråd *Ørsted*, Professor *Eschricht*, Professor *Forchhammer*, Etatsråd *Bang*. — För Norge: Professor *Hansteen*, Professor *Keilhau*, Lektor *Boeck*, Professor *Keyser*, Professor *Holst*. — För Sverge: Friherre *Berzelius*, Professor *Fries*, General-Direktör *Ekströmer*, Friherre *Vrede*, Professor *Anders Retzius*.

Sedan förhandlingarne sålunda voro slutade och sammankomsten för denna gång upplöst, företogs d. 10 Juli en resa till dén i geologiskt och botaniskt hänseende lika intressanta öen Möen. Denna resa, hvori omkring 40 ledamöter deltog, anstaldes på en dertil af Konungen lemnad kongl. ångbåt. Under bortresan gjordes af botanisterna och geologerna ett kort besök på Stevens klint, hvarest bland andra vexter anmärktes: *Echinosp. Lappula*, *Euphorbia exigua*, *Stachys arvensis*, *Reseda luteola*; några betydligare fynd hindrades dock af regnvädret, hvilket i allmänhet mycket besvärade under denna resa, som annars skulle varit högst angenäm. Den 11 Juli tillbragtes på Möen och hufvudsakli-

gen på den i många hänseenden märkvärdiga klinten. Liksom Professor Forchhammer för geologerna var en säker vägledare, så hade äfven botanisterna i Pastor Freuchen och Dr Mackeprang goda vägvisare. Bland de anmärkta vexter-
na, torde det vara nog att här anföra följande: *Aira caryophyllæa*, *Orchis ustulata*, *latifolia*, *militaris* (afblommad), *Platanthera chlorantha*, *Gymnadenia conopsea*; *Hermidium monorchis*; *Corallorrhiza*; *Cephalanthera pallens*, *rubra*; *Epipactis atrorubens*; *Neottia*; *Salix lanceolata*; *Hippophaë rhamnoides*; *Scrophularia aquatica*; *Ajuga reptans*; *Primula elatior*, *acaulis*; *Galium Mollugo*; *Filago germanica*; *Cirsium lanceolatum* var. *nemorale*, *Scandix Pecten*; *Caucalis daucoides*; *Vicia tenuifolia*; *Arabis arenosa*; *Ranunculus Philonotis*, *Equisetum Telmateja*; *Neckera crispa* c. fr; o. s. v. På aftonen d. 11 återvände sällskapet mot Köpenhamn, dit ankomsten skedde d. 12 tidigt på morgonen; hvarefter församlingen först kunde sägas vara fullkomligt upplöst.

II. Literatur.

1. *Bryologia Europæa seu Genera Muscorum monographice illustrata Auctoribus Bruch et W. P. Schimper. Fascic. I—IX. Stuttgartiæ, Schweizerbart 1837—39. 4:o.*

Bland de så kallade akotyledona vexterna äro inga, som med den ifver bearbetats och öfver hvilka så många skrifter utkommit, som mossorna. Ty, för att icke tala om mindre afhandlingar, hafva *Hedwig*, *Bridel*, *Schwägrichen*, *Hornschuch*, *Nees von Esenbeck*, *Walker-Arnott*, *Hooker*, *Hübener* gjort dessa till föremål för egna arbeten, hvarjemte flera exsiccata-samlingar af mossor på olika håll utgifvits. Det nyaste och derjemte det instruk-

tivaste och intressantaste arbetet öfver denna familj, är det, hvilket vi nu i korthet vilja anmäla och som alltjemt försättes.

Författarne hafva gjort sig till föremål att så väl genom beskrifningar som noggranna mikroskopiska analyser sprida kunskap om de europeiska mossorna, deras utveckling och hela vegetation. För detta ändamål hafva de så inrättat arbetet, att hvarje grupp eller slägte afhandlas monografiskt för sig i en flera särskilda fasciklar allt efter gruppens eller slägtets omfång och artrikhet; stundom innefattas ett par grupper i samma fascikel. Texten, som för hvarje häfte fortgår med egen paginering, innehåller först en latinsk slägtkarakter, derefter på tyska och franska språken en mer eller mindre vidlyftig noggrann framställning af slägtets vegetation och historia, hvarest de europeiska arterna upräknas, vid hvardera af hvilka framställas på latin artkarakter, synonymi, vextställe, samt en kort beskrifning, som hel och hållen refererar sig till den lemnade figuren; derefter förekommer ofta uplysande och kritiska anmärkningar på tyska och franska. Alla arterna äro på de bifogade vackra litografierade planscherna utmärkt väl framställda med de noggrannaste mikroskopiska analyser; oftast uptager hvarje art en plansch, men icke sällan äro ock 2 eller flera arter på hvarje framställda. — De hittills utkomna 9 fasciklarne innehålla följande släkten:

Fasc. 1: Gruppen *Phascaceæ* med slägterna *Archidium* (1 art på 1 plansch), *Phascum* (20 arter på 7 planscher), *Bruchia* och *Voitia* (med hvardera 1 art tillhopa på 1 plansch). *Buxbaumiaceæ* med *Buxbaumia* (med 2) och *Diphyscium* (med en art, tillsammans framställda på 2 planscher).

Fasc. 2, 3: Gruppen *Orthotrichaceæ* med slägterna *Orthotrichum* (34 arter på 18 pl.); *Ptychomitrium* (2 arter på 1 pl.); *Coscinodon* och *Glyphomitrium* (med hvardera 1 art tillhopa på 1 plansch).

Fasc. 4. *Zygodontææ* med *Zygodon* (5 arter på 2 planscher). — *Encalyptææ* med *Encalypta* (8 arter på 8 planscher).

Fasc. 5. *Bryaceæ* med *Mnium* (14 arter på 13 planscher).

Fasc. 6—9. *Bryaceæ* med *Bryum* (45 arter på 41 planscher).

Hvad sjelfva begränsningen af släkten och arter angår, hafva Författarne icke hyllat det splittringsbegär, som i sednare tider gjort sig gällande särdeles i Tyskland; sålunda (för att anföra några exempel) förenas under *Bryum* de af andra författare såsom egna släkten framställda *Webera*, *Pohlia*, *Cladodium*, *Ptychostomum*; *Cinclidium* förenas med *Mnium*; under *Bryum acuminatum* sammanfattas *Pohlia acuminata*, *minor*, *polypta*, *xanthocarpa*, *pulchella*, *tenella*, *arcuata* Hoppe et Hornsch., o. s. v.

Med särskildt hänseende till Skandinaviska floran vill Ref. anföra foljande, dervid utgående från den i tredje upplagan af Hartmans flora lemnade nyaste framställning af skandinaviens mossor.

Phascum piliferum Schreb. hänföres som varietet under *Ph. cuspidatum* Schreb., hvaremot *P. Flörkeanum* W. M. betraktas som egen art hörande till en annan afdelning än *Ph. piliferum*. *Orthotrichum pumilum* Sw. framställes under namn af *O. fallax* Bruch såsom skiljd art från *O. pumilum* Schwægr. — *O. curvifolium* Wg. antages såsom skiljd från *O. Hutchinsiae* H. T. — *O. striatum* H. kallas *O. lejocarpum* B. et Sch.; och *O. Jutlandicum* får namnet *O. phyllanthum*. — *Trichostomum polyphyllum* hänföres till det nya släktet *Ptychomitrium*. — *Grimmia cribrosa* Hedw. utgör ett eget slagte *Coscincdon pulvinatus* Spr. — *Gymnostomum lapponicum* hänföres till *Zygodon*. — *Encalypta alpina* Wg. äfvensom *E. affinis* Schwægr. hänföras till *E. commutata* N. et Hornsch., under afdelningen peristomio nullo. — *E. longicolla* Br. et Sch. och *E. procera* Br. et Sch. äro två nya arter, som af *Kurr* blifvit funna vid Kongsvold på Dovre i Norge. — *Cinclidium stygium* Sw. heter *Mn. stygium*. *Mn. orthorynchum* Brid. (*Mn. serratum* β Schwægr.) uppgifves från Norge. — *Bryum cernuum* (Didymodon Sw.), *B. inclinatum* (Pohlia Sw.), *B. pal-*

lens Sw., *Br. Warneum* Bland. och *B. intermedium* Brid. antagas som skiljda arter. — *B. uliginosum* Br. et Schp. (*Cladodium* Brid.) är af Hübner meddelad från Trondhjems stift. — *B. longicollum* Sw. hänföres som var. under *Br. crudum* med frågetecken. — *Br. boreale* Schwægr. (från Norska fjällen) antages som var. af *B. pallescens* Schwgr., men skiljd från *B. capillare*. — *Br. Schleicheri* Schwgr. uptages som en var. under *B. turbinatum*.

När fortsättningen erhålles, skola vi återkomma till detta arbete, som är oundgängligt för en hvar som speciellt vill studera mossorna. Det torde böra anmärkas, att man, om man så vill, får köpa hvarje monografi sarskildt.

2. *Planterigets Naturhistorie, en almeeenfattelig Framstilling af de vigtigste Planter i deres Forhold til Menneskene og Jorden, nærmest udarbejdet til Brug ved Underviisning i Realskoler og til Selvstudium; af A. S. Ørsted, Cand. Philos. Kjöbenh. Klein 1839. 8:vo XVI och 384 sid. samt 34 tabeller med trådsnitt.*

Då åtskilliga Danska arbeten i föregående nummer anmältes hade Ref. ej tillgång till det, hvars titel här ofvan blifvit anford, hvadan Ref. nu får i korthet redogöra för det-samma. Sedan Fytotomien, Fysiologien och Organografien, Patologien och Vextgeografien i stor korthet och kanske något för ytligt blifvit afhandlade på de 61 första sidorna, öfvergår Förf till framställning af systemläran, der han, efter att hafva kortligen definierat begreppen individ, art, afart o. s. v., först angifver Linneanska sexualsystemets klasser och ordningar, samt derpå upgifver grunderna för Jussieus naturliga system. Sidan 72 börjar Forfattaren genomgå alla de naturliga vextgrupperna efter Jussieus system, hvarvid han för hvarje grupp

först angifver karaktererne och geografiska utbredningen samt derefter upräknar de till hvarje familj hörande vexter, som i ekonomiskt, medicinskt eller annat hänseende äro anmärkningsvärda; och det är vid detta moment som Förf. mest uppehåller sig, så att närvarande arbete i detta hänseende utgör en motsats till Drejers i förra numret anmälda lärobok. Visserligen kan det vara roligt nog att på lediga stunder läsa i en bok af denna beskaffenhet, men till lärobok duger den lika så litet, som dess författande förutsätter någon verkligt vetenskaplig insigt i eller kunskap om vextverlden; ty den är icke annat än en utur andra arbeten gjord kompilation, hvilket äfven Förf. sjelf i foretalet medgifver; och det är allenast utur denna synpunkt, som den kan göra anspråk på värde. — Trädsnitt, som på särskilda planscher äro lemnade till uplysning och åskådliggörande af det i boken framställda, synas ock, åtminstone till största delen, vara lånade från andra arbeten, väl äro många af dem groft utförda, men det är dock fägnande att se det denna konst, som särdeles i England och Frankrike hunnit en betydlig grad af fullkomlighet, äfven i norden börjat någorlunda väl utföras.

III. Hvarjehanda.

1. Då den oförgätlige *Ehrhart* (hvilken äfven svenska floran har att tacka för de flesta och viktigaste upptäckter under hela sednare hälften af förra århundradet) under sin lefnad helt och hållet missförstods af Tyskarne och i allmänhet af en samtid, hvilken han stod vida framom, och därför i dess skarpsynthet endast såg nyck och förflugenhets, och det så mycket helre, som han ingalunda skonade, utan tvärtom med Sweitzisk öppenhet och kärnfullhet skarpt gisslade allt charlataneri och förnäm tillgjordhet inom vetenskapens område (hvilket på så många ställen vitsordas af hans än i denna stund mycket intressanta *Beiträge zur Naturkunde*);

så torde det intressera äfven svenska läsare att erfara ett nyare sannare omdöme öfver denne ovanlige man, hvars botaniska bana börjades i Sverge under Linnés ögon, bland hvars utmärktaste lärjungar, men ingalunda blinde efterföljare, han alltid måste räknas. — *”Mit wenigen Worten einen Lorbeer auf das Grab des trefflichen Friederich Ehrhart zu legen; dessen vorzügliche Eigenschaften und Verdienste, wie allgemein bekannt und betrauert ist, während er lebte, so wenig Anerkennung fanden, habe ich aus doppelten Grunde für Pflicht erachtet. Möge diese dankbare Erinnerung seine Asche sühnen mit der Schuld jener, deren Name mit ihrem Tode erloschen, während die Jahresbücher der Wissenschaft den Namen des Tiefgekränkten der Unsterblichkeit zuführen.”* — Meyers Chloris Hanoverana.

2. Bland allmänna vexter, om hvilkas arträttighet författarne icke tyckas vilja blifva ense, hörer *Carex Öderi*. Ty under det Hoppe, Koch, Reichenbach, Hartman utan tvekan antaga den såsom skiljd från *C. flava*, och andra t. ex. Schkuhr och Hooker väl uptaga den, men derjemte förklara, att de icke kunna finna några nog karakteristiska och konstanta skiljemärken, så betraktar Fries den som underart, och Wahlenberg samt Kunth som blott varietet af *C. flava*, och Wimmer knapt som sådan. — De fleste författare citera *Ehrhart* som auktoritet för namnet, hvaremot andra (Hoppe, Reichenbach, Hartman) i denna egenskap anför *Retzius*; dessa sistnämnde måste hafva orätt; ty i 2:a editionen af Prodrömus Floræ Scandinaviæ pag. 220 hänför Retzius själf sin *C. Öderi* ed. 1:æ såsom synonym till *Carex pilulifera*, något som Schkuhr (Riedgräser 1:r Th. p. 67), Smith (Engl. Bot. ad tab. 1773) och Gaudin (Fl. Helv. 6. p. 95) anmärkt. Då nu författarne derjemte icke tyckas vara alldeles eniga om, att Öders fig. i Fl. Danica, tab. 371 hörer till *C. Öderi* Ehrh., så tyckes denne vext med skäl behöfva att kritiskt granskas och jemföras med sina samslägtingar; liksom den äfven kan

komma att afgifva ett nytt bevis på det oriktiga i att efter författare upnämna arter.

3. Man synes icke sakna all anledning att bland kuriositeter hänföra en under titel: *Verwandschaft zwischen Thlaspi arvense und Sinapis alba von Ern. v. Berg in Neukirchen* i Botan. Zeitung 1840 N:o 15 införd upsats, hvori författaren påstår att bland 210 frön af *Thlaspi arvense*, hvilka han utsått i blomsterkruka, sedan han förut så behandlat jorden hvarmed denna fylldes, att groddkraften hos alla andra deri möjligen varande frö dödats, hade af ett bland dem utvecklats sig en planta af *Sinapis alba*. Att man i närvarande tid på allvar vill framkomma med ett dylikt påstående och på köpet göra det till föremål för ett föredrag i en vetenskaplig sammankomst (afhandlingen är neml. upläst i botaniska sektionen af Tyska Naturforskarnes församling i Pyrmont), synes dock något för skarpt, helst i sjelfva afhandlingen icke framstalles någon tillräcklig borgen därför, att ju icke något frökorn af *Sinapis alba* insmygt sig antingen bland frön af *Thlaspi arvense* eller i den begagnade jorden

4. Till den upgift på Botanister, som under förra året affidit, hvilken vi i ett föregående nummer meddelat, få vi nu ytterligare tillägga följande: *Allan Cunningham*, känd genom sina resor i Australien, dog i Sidney på nya Holland den 27 Juni 1839, 48 år gammal. — Med. D:r och Statsrådet i Zürich *Joh. Hegetschweiler*, författare till flera arbeten rörande Sweitsiska floran och sednast en först efter hans död af Oswald Heer afslutad, *Flora der Schweiz*, född den 14 December 1789, afled i Zürich den 9 September 1839 ett offer för de inre oroligheter som skakade denna kanton. — Statsrådet D:r *Bongard*, författare till åtskilliga i Petersburgska Vetenskaps-Akademiens handlingar infödda botaniska afhandlingar, afled i Petersburg i November förra året.